

447: Bitcoin'in Zekatı Var mı?

Tarık Ebu Abdullah

10 Ağu, 2019

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Selamun aleykum değerli hocam, Sizin bitcoin fetvanız ve birkaç hocayla istişare sonucu bitcoin işine başladım ve baya bir değer birikti orada. Bu bitcoin'in zekatını vermem gerekir mi? Az olsaydı üzerine sadaka babından verirdim ihtiyat için lakin miktar büyük olduğundan o paraya ihtiyacım var. Bu meseleden dolayı bu yılın zekatını hala veremedim. Yardımcı olursanız sevinirim. Allah yardımcınız olsun.

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmetullah. Hamd Allah'a mahsustur.

Muhterem kardeşim soruna cevap vermeden evvel şuna bir açıklık getirmek isterim. "Sizin [bitcoin fetvası](#)" diyerek söze başladığın için belki benim bitcoin ve benzeri kripto paralara teşvik ettiğim anlaşılabilir. Böyle bir durum yoktur. Bahsettiğin fetvanın sonunda harfiyen şöyle yazmıştım:

"Velhasıl, bu mevzu benim çok bilgi sahibi olduğum bir konu değildir. Tez yaptığım araştırma neticesinde yukarıda ayrıntılarını yazdığım kanaate vardım. Muamelatta asıl olan ibahet ve cevazdır. Dolayısıyla bu bahiste haramlık hükmünü getirecek olan delillendirmesi gerekecektir. Ama şunu da altını çizerek demek isterim: Ben mevcut olan mining sitelerini tek tek araştırmadım. Yukarıda mevcut olan sitelerin arz edilmesi gereken şeri ölçüleri zikrettim. Binaenaleyh bu işe girmek isteyen Müslüman kendi araştırmasını yapması ve ona göre davranması gerekir.

Sonra, ben şahsen kimseye bu işe girmeyi tavsiye etmem. Çünkü çok fazla riskleri var.

Birincisi, bu dijital para projelerin gerçek gayesi nedir belli değil. Düşünün bütün dünya 24 saat aralıksız şifre çözmekte. Benim internette gördüğüm en hızlı kazıcı alet saniyede 14000000000000 (14Th) hash kırıyor. Bu sadece bir alet. Bu işi ciddi yapanların bu aletlerden tarlaları var. Yani bilmiyorum binlerce, on binlerce böyle aletleri var. Ve hepsi gece gündüz çalışıyor. Benim kendime sorduğum soru "bu şifreler nedir ve niye kırılıyor? Başka, farklı bir projenin altyapısı mı? Hiçbir devlet böyle bir hesap gücünü kendi başına oluşturamazdı!"

İkincisi, bu coinlerin hakikati yok. Yani bilgisayarındaki herhangi bir yazı veya resim dosyası gibi rakamsal bir koddan ibarettir. Silindiği zaman gider.

Üçüncüsü, bu coinlerin değerini belirleyen tamamen taleptir. Bunun için değerinde çok ciddi çalkantılar oluyor. Yani bugün değeri 4 bin dolarlarda olan bitcoin yarın 1.000 dolara düşebilir. Böyle bir durumda başvurabileceğin hiçbir kimse olmaz. Tabi bunun tersi de mümkündür.

Dördüncüsü, özellikle cloud mining sitelerin çoğu sahte olup gerçekten “madencilik” yapmıyorlar. Bu durumda bitcoinler çalınsa veya hackerler tarafından siteden veya e-cüzdanından çalınsa başvurabileceğin hiçbir kimse yoktur.

Beşincisi, bitcoin transferlerin geri dönüşümü yoktur. Yani kandırıldığın takdirde veya karşı şahıstan bir şey satın alıp eşya bozuk vs. çıktığında yapabileceğin hiçbir şey olmaz.

Altıncısı ve en önemlisi, şariat varlıkta hakikati olan şeylere itibar eder. Bunlara hükmeder. Ama hakikati belli olmayan, şeri zabıtların veya bazılarının işlemeyeceği muhdes şeylerden sakındırır. Zira bunların zararını belirlemek veya tahmin etmek zor olur. Şariatın en temel gayesi ise kulun maslahatını korumak ve ondan zararı def etmektir.

Dolayısıyla ben bitcoin madenciliğin veya alım satımının kendi zatında haramlığını iktiza edecek bir şey göremedim. Allah’u Alem. Haram olacak bazı haller var. Bunları yukarıda izah ettim. Bununla beraber Müslümanlara bu bitcoin ve diğer coinlerden (diğer dijital paralardan) uzak durmalarını tavsiye ederim. Allahu Alem.”

Evet! 25 Ağustos 2017 tarihinde sitede böyle yayımlanmıştır. O zamanlar bu konuyla çok fazla alakadar değildim. Ama zahirinde iddia edildiğinden farklı bir şeye hizmet ettiğini o zaman da anlamıştım. Bunun için “bu şifreler nedir ve niye kırılıyor? Başka, farklı bir projenin altyapısı mı?” diye sormuşum. Bugün biliyorum ki bitcoin ve benzeri dijital paraların sanal âlemde madenciliği yapılması blockchain’i mümkün kılan esasi sebeptir. Madencilik olmadan blockchain olmaz. Blockchain ise yeni küresel dünya düzeninin yetiştirdiği dijital topraktır. Bitcoin ve diğer dijital paralarla yapılan ticari alışverişlerin para transferlerini işleyen hash algoritmalarını çözen madenciler hakikatte neyin kapılarını açıyorlar hep beraber göreceğiz. Sadece şu kadarını söyleyeyim: Her hakikatin mesken olduğu âleme göre mahiyeti olur. Değişik âlemler arasına düşen sınır bölgeler veya tampon bölgeler sınır olduğu âlemlerin mahiyetlerinden teşekkül eden karışık yapılara sahip olabilir. Yabancı olan şeylerin açılması için münasip anahtar lazımdır. Doğru anahtar diğer âlemin kapısını açar. Dijital âlem hayali değildir. Bilakis gerçektir. Tılsımlar şifreden başka nedir?

Büyük (yani ülke ve bölgesel yönetimler seviyesinin üzerinde) siyasi değişimler kendine ait yeni iktisadi sistemleriyle gerçekleşir. Siyasi değişim başarılı olursa yeni iktisadi sistem de yayılır ve hâkim olur. Veya yeni iktisadi sistem yayılır ve hâkim olursa siyasi değişim de başarılı olur. Biri diğerine bağlıdır.

Liberal ve laik dünya düzenin feodal ve teokratik dünya düzenine galip gelmesi ancak kapitalist sistemle mümkün olmuştur. Bunun için faizci bankacılık sistemi yayıldı ve hâkim oldu. Faizci bankacılık sistemi yayıldıktan sonra liberalizm de yayıldı ve netice olarak bugüne kadar devam eden ulusçu emperyalist dünya düzeni hâkim oldu.

Bugüne kadar, çünkü bugün dünyada yeni siyasi değişimler mevcuttur. Yeni bir dünya düzeni... Küresel lüsiferist dünya düzeni. Bu yeni siyasi sistem kendine uygun iktisad sistemiyle geldi... Blockchain. Gerisini biliyorsun.

“Pekâlâ, o zaman niye haram demedin” diye sorabilirsin. Bu sorunun cevabı da bugün, iki sene önce verdiğim cevabın aynısı olur: “Ben bitcoin madenciliğin veya alım satımının kendi zatında haramlığını iktiza edecek bir şey göremedim. Allah’u Alem. Haram olacak bazı haller var. Bunları yukarıda (yani mezkûr fetvada) izah ettim.”

İnsanlar birbirine muhtaçtır. Bunun için piyasalar ortaktır. Ortak piyasada ortak tedavül birimleri işler. Bu bağlamda kâfirin oluşturduğu ticaret birimleri bizi de, yani İslam ümmetini de etkiliyor. Bunun için kilogram, litre, metre gibi ölçü birimlerini veya demir ve kâğıt para gibi para birimlerini kullanır olduk. Bir ölçü birimin değer ifade etmesinde ve alım gücüne sahip olmasında insanlar ittifak ederse ve kendi zatında İslam şeriatı nehyetmemiş veya kötülememişse o zaman İslam şeriatı da ona para birimi olarak itibar eder.

Mesela elmas insanların ittifakıyla değerlidir lakin alım gücüne sahip değildir. Çünkü pazarda bulunan bütün eşyaların değerini karşılamaya salih değildir. Yani mesela elmasla bir araba almak mümkündür ama bir ekmek veya yarım kilo şeker almak mümkün değildir. Veya demir demirciler ve hurdacılar için değerlidir lakin insanlar için değersizdir. Ama paranın değerli olduğu ve ortak piyasada bütün muhtelif eşyalara uygulanması mümkün olan ortak bir alım ve satım gücüne sahip olduğuna insanlar ittifak etmişlerdir.

Bitcoin’a gelince şu zamanda şüphesiz insanlar arasında kabul edilmiş ve tedavülde olan bir para birimidir. Dijital olması onu para olmaktan çıkarmaz. Çünkü bir şeyi para yapan onun maddesi değildir insanların ona alış veriş işlemlerinde değer ölçüsü olarak ittifaken itibar etmeleridir.

Dolayısıyla, istesek de istemesek, hoşumuza gitse de gitmese de bitcoin tedavülde olan bir paradır. Evet! Henüz piyasası alışlagelmiş paraların piyasası kadar büyük değil. Ama yeni küresel dünyada para da küresel olma mecburiyetindedir. Bunun için er geç doların yerini alacaktır. Allah'ı A'lem. Çünkü dolar emperyalist ulusçu düzenin parasıdır.

Bak! Dolar, en büyük İslam düşmanı olan, Müslüman kadın, çocuk ve erkek, yaşlı ve genç herkesin kanını akıtan emperyalist Amerika'nın parasıdır. Bununla beraber bizimde kullandığımız ve hakkında şeri hükümler sabit olan bir paradır. Bunda kimse ihtilaf etmez. Bitcoin da böyledir.

Sonra, soruna gelince zaten takriben cevaplamış oldum. Evet! Sahip olduğun bitcoin'lar nisap miktarını geçiyor ve üzerinden bir sene geçtiyse zekâtı vaciptir.

İmam Ebu Davud rahimehullah'ın Ali radiyallahu anhu'dan ihraç ettiği hadiste Nebi sallallahu aleyhi vesellem'den şöyle gelmiştir:

فَإِذَا كَانَتْ لَكَ مِائَتَا دِرْهَمٍ وَحَالَ عَلَيْهَا الْحَوْلُ فَفِيهَا خُمْسَةُ دَرَاهِمٍ وَلَيْسَ عَلَيْكَ شَيْءٌ - يَعْنِي فِي
الذَّهَبِ - حَتَّى يَكُونَ لَكَ عِشْرُونَ دِينَارًا فَإِذَا كَانَ لَكَ عِشْرُونَ دِينَارًا وَحَالَ عَلَيْهَا الْحَوْلُ فَفِيهَا
نِصْفُ دِينَارٍ فَمَا زَادَ فَجِسَابُ ذَلِكَ

“200 dirhemin olur ve üzerinden bir sene geçerse ondan üzerine beş dirhem (zekât) düşer. Ve 20 dinarın oluncaya kadar sana (altında zekât) düşmez. 20 dinarın olur ve üzerinden bir sene geçerse ondan üzerine yarım dinar (zekât) düşer. Bundan fazla olan da buna göre hesaplanır.”

Hadisin merfu veya Ali radiyallahu anhu'ya mevkuf oluşunda ihtilaf vardır. Lakin iki halde de hüccettir.

Bitcoin, altın ve gümüş gibi para (alım gücüne sahip) olduğu için gümüş ve altına kıyasen zekâta tabi tutulur. Buna göre bitcoinlerini hesaplayıp o günün altın kuruna göre ne kadar ağırlık altına tekabül ettiğini belirlemelisin. Sahip olduğun bitcoinler 24 ayar altında 85 gramdan fazla geliyorsa ve üzerinden bir sene geçmişse o zaman kırkta bir (%2,5) miktarı altın veya tekabül ettiği bitcoin veya günün kuruna göre başka bir para birimini zekât olarak çıkarman vaciptir.

Mesela bugün bir gram 24 ayar altın 48,12 dolar'dır. Buna göre 85 gram 24 ayar altın (85 x 48,12 = 4090,2) dolar'dır. Bugünün kuruna göre bir bitcoin 11.885,90 dolar'dır.

Farz edelim sende bir senenden beri bir bitcoin var o zaman üzerine zekât vacip olur çünkü bir seneden beri bir bitcoin 4.090 doların altına düşmedi.

Bir bitcoin'in olması durumunda vacip olan zekât bugünün kuru itibariyle (11885,90 dolar = 247,005 gram 24 ayar altın). $(247,005 \times 0,025 = 6,175$ gram altın). $(6,175 \text{ gram altın} \times 48,12 \text{ dolar} = 297,14 \text{ dolar})$. Veya daha kolayı $(11885,90 \times 0,025 = 297,14 \text{ dolar})$. Yani üzerine 297,14 dolar zekât çıkarman vacip olur. Bu bir misaldir. Sen sahip olduğun bitcoinleri günün kuruna göre hesaplayıp zekâtını buna göre hesaplamalısın.